

ДІАГНОСТИКА ТА ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

Зазначена у тезах проблематика девіантної поведінки (надалі - ДП) є актуальною. Молоде покоління є найактивнішим психологічним суб'єктом, і тому прояви соціально неприйнятної поведінки найвиразніше проявляється саме у них. За умов несформованого світогляду, особи найбільше піддаються зовнішньому впливу; сприймаючи інтереси, погляди оточуючих, вони обирають, всотують їх у себе і в подальшому керуються ними, і внаслідок розвитку їх ДП все частіше завуальовуються позитивні відчуття і вона може стати резервом для майбутньої злочинної поведінки.

У науковій літературі ДП трактують (Бобнева М.І., Братусь Б.С., Крейдун Н.П., Клейберг Ю.А., Кудрявцев В.М. та ін.) як систему вчинків особистості, що виходять за загальноприйняте уявлення про нормальну (нормативну) поведінку у певній сфері суспільних відносин і носять деструктивний характер. ДП у всіх своїх різноманітних проявах в основному є засобом подолання тривожності, соціальної невизначеності і навіть самоствердження. Є зв'язок між ДП і властивостями особистості: емоційно-вольовими порушеннями (імпульсивність, дратівливість, конфліктність тощо), дефектністю ціннісно-нормативної сфери (цілі і смисл життя). Усі різновиди ДП мають схему: поведінка людини примітивізується, зникають перспективні мотиви, змінюється ієрархія мотивів, створюються нові мотиви, внаслідок чого виникає ніби інша особистість. Змалюємо механізм формування схильності до ДП: певні особливості особистості – вплив оточуючого середовища (змісту та умов професійної діяльності) – зміна ієрархії мотивів – девіантний розвиток особистості – професійна деформація.

Методика діагностики та профілактики ДВ серед молоді - це сукупність методів попередження і недопущення у молоді відхилень від соціально позитивної поведінки. З 1998 року в Україні діє програма «Практичне право», яку реалізує інформаційно-методичний центр «Дебати» за фінансово-організаційної підтримки багатьох міжнародних організацій, зокрема Міжнародного фонду «Відродження». Проводиться інтенсивне навчання молоді з ДП, передбачено базу уроків, на яких застосовуються численні технології й педагогічні прийоми. Зокрема, основними з них є: кожен учить кожного; метод «ажурної пилки»; займи позицію; метод «прес»; дебати; мозковий штурм; обігравання ролей і моделювання ситуацій; аналіз правової ситуації.

1. Бобнева М.И. *Психологические проблемы социального развития личности // Социальная психология личности. - М: Наука, 1979. - 198 с.*